

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Почуєва Валентина Вікторівна,

кандидат педагогічних наук, доцент

Харківський національний університет внутрішніх справ

м. Харків, Україна

Анотація: У статті розглянуто деякі сучасні освітні технології як ефективні засоби організації продуктивного педагогічного середовища, що сприяють підвищенню мотивації, пізнавальної активності та якості підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: діяльнісний підхід, саморозвиток, співробітництво, тандемне навчання.

Підвищення якості підготовки майбутніх фахівців вимагає активізації їх навчально-пізнавальної діяльності до максимально повної реалізації внутрішнього потенціалу в професії. Актуалізація педагогічного процесу у вищому навчальному закладі через сучасні новітні технології сприяє позитивному ставленню студентів до майбутньої професії та формуванню активної позиції щодо професійного самовдосконалення і саморозвитку впродовж всього життя.

В основі всіх сучасних форм і методів навчання знаходиться діяльнісний підхід, розвинутий в працях Н.Я. Гальперіна, А.Н. Леонтєва, Н.Ф. Талізінної та інших [1, 2, 3], який припускає максимально можливе включення студентів в різні види самостійної пізнавальної діяльності за допомогою спеціальних засобів навчання, деякі із яких розглянуто нижче.

Методика «Навчання через співробітництво або навчання в групі – Cooperative Learning or Student Team Learning» спрямована на досягнення цілей загальних для всієї команди, що може бути досягнуто тільки в результаті самостійної роботи кожного члена групи з партнерами в процесі роботи над

темою, що підлягає вивченню. [4, с. 73] В основі навчання в команді лежать такі принципи, як:

– Заохочення (team reward) у виді сертифіката або іншого способу оцінки, що команда одержує, якщо перевершує встановлений для неї критерій. Важливо відзначити, що команди не змагаються одна з одною, тому що в кожній – свій власний критерій, що дозволяє активно брати участь у процесі навчання студентам з різним рівнем знань.

– Особиста відповідальність (personal responsibility) зводиться до того, що успіх усієї групи залежить від роботи кожного її члена.

– Рівні можливості (equal opportunities), що має кожен учасник незалежно від свого рівня знань, оскільки він приносить бали своїй команді шляхом поліпшення своїх власних попередніх результатів; при цьому можливість почувати себе повноцінним членом команди стимулює бажання піднімати вище свою персональну планку.

Методика «Складання цілого з частин – Jigsaw», запропонована професором Э. Аронсоном, також демонструє спосіб організації ефективної самостійної групової навчальної діяльності [5, с.81].

Студенти поділяються на окремі групи для роботи над навчальним матеріалом, що розбитий на фрагменти. Кожний повинен знайти матеріал відповідно до своєї частини. Потім студенти, які вивчають одне й те ж питання, але належать до різних груп, зустрічаються й обмінюються інформацією з даного питання як експерти. Повертаючись у свої групи, вони потім навчають інших того, про що довідалися самі; ті, у свою чергу, теж доповідають свою частину завдання. Таким чином, єдиний шлях вивчити весь матеріал – одержати інформацію від усіх членів команди і засвоїти її, оскільки по темі звітує вся команда.

Одна з модифікацій цього методу передбачає також роботу невеликими групами, коли всі групи одержують для вивчення спільний матеріал; при цьому кожен учасник працює над темою, ретельно розробляє її і стає експертом. Також проходять зустрічі експертів з різних груп. Наприкінці циклу всі

студенти проходять індивідуальний контрольний зріз, що оцінюється, результати складаються, а краща команда нагороджується.

Особливий інтерес при вивченні іноземних мов, без знання яких неможливо уявити сучасного професіонала, представляє тандемне навчання [6, с.57]. Використання цього методу полягає у формуванні пар студентів – носіїв різних мов, які вивчають мови один одного; наприклад, англомовні студенти, які живуть у Великобританії і вивчають німецьку мову, поєднуються в пари з австрійськими студентами, які вивчають англійську мову.

За даною методикою пропонується здійснення роботи в парі (тандемі) за допомогою електронної пошти, причому учасники такого тандема представляють різні мови, і кожний з них має кінцевою метою вивчити мову і культуру свого партнера. Таким чином, партнери в тандемі є автентичними представниками як своєї мови, так і своєї культури, тобто можуть вважатися «експертами» у цьому питанні. Дана обставина являє собою додатковий інструмент дії цієї методики.

Переваги такого навчання очевидні. У кожного студента з'являється свій носій мови і культури. Можна вибрати цікаву для обох партнерів тему для обговорення, що природно підвищує мотивацію навчання. Студенти занурені в автентичну комунікативну ситуацію: залишаючись кожний у своїй країні, вони можуть спілкуватися за допомогою електронної пошти, обговорювати питання, які їх цікавлять на двох мовах, виправляти один у одного мовленнєві, мовні і комунікативні помилки, аналізувати їх, пояснювати партнерам правила функціонування рідної мови. У процесі такого навчання студенти багато пишуть, ведуть щоденники, складають словники, розповіді. Необхідність контрастивного аналізу рідної й іноземної мови сприяє розвитку у студентів металінгвістичної і метакогнітивної свідомості і навичок автономного навчання.

Можна виділити такі принципи тандемного навчання, як: принцип взаємності, принцип білінгвізму і принцип автономності. Принцип взаємності означає, що обидва партнери по комунікації повинні одержувати рівну користь

і нести рівну відповідальність за результати навчання. Принцип білінгвізму має на увазі рівний баланс використання обох мов у процесі спілкування. Принцип автономності вимагає, щоб кожен з тих, кого навчають, який входить у тандем, ніс повною мірою відповідальність за процес власного навчання, намічав ближні і далекі цілі і вибирав методи їхнього досягнення.

Відзначимо, що подібна методика розроблена і для аналогічної парної роботи «лицем-до-лиця» (face-to-face), тобто не вдаючись до допомоги електронної пошти, що дозволяє мати особистий безпосередній контакт і синхронне усне іншомовне спілкування. Більш того, обидві ці різновиди тандем-роботи, крім описаних перспектив, мають ще одне цінне достоїнство: вони вимагають уміння слухати і розуміти один одного, іншими словами, розвивають толерантність у взаєминах представників різних культур [7, с.114].

Великий навчальний потенціал несуть електронні конференції, що можуть проводитися в реальному масштабі часу і з відстроченим доступом до матеріалів конференції. Можливість організувати вільні бесіди в реальному масштабі часу є важливою дидактичною властивістю Інтернету; такі конференції є могутнім стимулом для їхніх учасників, хоча залишають їм мало часу на міркування.

Електронні конференції з відстроченим доступом являють собою обмін письмовою інформацією, усі матеріали якого автоматично зберігаються. Такі конференції залишаються відкритими для підключення до дискусії протягом тривалого часу після того, коли питання уже задані. Власне кажучи, в рамках такої конференції проводиться письмова дискусія: питання, що обговорюються супроводжуються відповідями учасників конференції, при цьому електронна система відслідковує тематичний зв'язок повідомлень і підтримує зв'язок між учасниками конференції. [8, с. 92]

У самій моделі конференції закладена потреба в діалозі. Психологічно значима модель співрозмовника спонукає учасників до активного обговорення теми. Велике значення має і професіоналізм модератора конференції, того, хто ставить питання на обговорення і керує дискусією.

Як уже відзначалося, робота студентів у мережі Інтернет дає їм величезні переваги для самостійної роботи, але не будемо зменшувати роль викладача: він керує пошуком потрібної інформації, здійснює коректування в процесі роботи, націлює на одержання якісного заключного аналізу і засвоєння всього обсягу отриманої інформації. Керуючи процесом роботи в Інтернеті, викладач тим самим формує якісно нові навички роботи з друкованою інформацією: навички пошуку інформації одночасно в різних виданнях, вибираючи коротке повідомлення або велику статтю; навички визначення проблеми, уміння обробляти й аналізувати інформацію, знаходячи в ній найбільш достовірні факти. При цьому, змінюється як сама схема передачі знань, так і модель процесу навчання у цілому. Навчання стає розвитковим у зв'язку з тим, що створюється широке інформаційне поле діяльності, різні джерела інформації, які спонукають студента до самостійного мислення, пошуку власної аргументованої позиції і розкривають його творчий потенціал.

Таким чином, застосування сучасних педагогічних технологій з використанням Інтернету дає можливість підвищити активність, мотивацію та ефективність навчання в цілому.

Список літератури

1. Гальперин П.Я. Введение в психологию. – М.: 2000. – 198 с.
2. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М.: 2005. – 130 с.
3. Талызина Н.Ф. Педагогическая психология. – М.: 2000. – 194 с.
4. Cotton D., Falvey D., Kent S. Market Leader. – London: Longman, 2001. – 176 p.
5. Nunan D. The Learner-Centred Curriculum. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. – 123 p.
6. Munby J. Communicative Syllabus Design. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. – 107 p.
7. Gibson R. Intercultural Business Communication. Oxford: Oxford University

Press, 2002. – 167 p.

8. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – М.: 2002. – 272 с.